

MONT MARSÀ

TELEVISIÓ

La Trinca 'vintage'

Tomàs Delclós

Guaita què fan ara! o el *No passa res* van ser dues brillants incursions televisives, fa vint anys, de La Trinca. Ara, el grup protagonitza i produeix *Buscant La Trinca*. Sobta, d'entrada, que una gent que va saber inventar tele ara s'acomodi al refregit de fórmules que la seva pròpia productora explota en infinitats de variants: candidats a artistes, en aquest cas cantants, que passen per una acadèmia i són progressivament eliminats fins que un, o tres, arriben al premi final. Posats a repetir fins i tot ho fan amb el jurat (Boris Izaguirre circulant de *Mira quién baila* a *Buscant La Trinca*).

Al web de la productora Gestmusic, on presenten el catàleg de programes que han fet o en cartera, resulta que *Buscant La Trinca* està classificat com a Reality TV. No el consideren ni un programa d'humor ni... un programa de música. I tenen força raó, no sembla un musical perquè aconseguen fer-se pesats amb una matèria primera tan divertida i saludable com les seves cançons.

L'aparent objectiu del programa és triar tres xicots que hauran de protagonitzar una futura pel·lícula sobre La Trinca, encara que darrerament els *trincos* estan insistint massa i de manera sospitosa en què la darrera paraula la tindrà el director del film.

Van començar fent uns càstings per comarques que convertien en esdeveniment local amb algunes trampetes de mal gust com no permetre l'entrada del públic a l'auditori fins que La Trinca i la seva tropa no arribaven a les escales, amb catifa, *of cose*, i els rebia, per exemple, l'alcaldessa! Fabricaven l'expectació i les aglomeracions. D'aquella fase el millor eren els artistes convidats que sabien fer el que feien, com l'excel·lent Pep Plaza. El pitjor: la corrua de candidats desafinant.

Ara estem arribant al final. Ja és molt més *Operación Triunfo*, però amb alguns afegits que no aconseguen que el programa sembli una altra cosa d'allò que és. Per exemple, fer participar

polítics, artistes i intel·lectuals perquè expliquin, al cantó d'un gran rètol de La Trinca, el sentit i les circumstàncies de les cançons. Aquesta enquesta s'ha presentat com una visita a la transició espanyola, però més aviat fa olor de recerca de legitimitació que no li cal a La Trinca. I si algú ho pensa... que s'ho faci mirar.

Els *trincos* fan de jurat i han de triar els tres que millor puguin interpretar-los en la seva joventut. Un joc interessant, quasi pervers, si el practiquessin a fons i no llisquessin per superfícies còmodes com, per exemple, la comparació sobre el color dels cabells. El programa té bona audiència.

Però no sé si atribuir-ho a aquests afegits postissos o al fet que a les cançons no els cal nous condiments perquè diverteixin.

BUSCANT LA TRINCA.

Dimarts a les 22,25 hores TV-3

MARGINALIA

Himnes homèrics

Jordi Llovet

Qualsevol època de la història ha conegut versos per arrencar a córrer, i, si en moments en què els poetes s'hi fixaven d'allò més—com a les lletres gregues i llatines— potser no n'hi ha gaires, no deixa de ser cert que, quan aquelles lletres van ser traduïdes, van sorgir *brunyols* molt prodigiosos. L'amic Balasch—les traduccions del qual van generar, per part de Salvador Espriu, el neologisme “balasquejar”, sinònim de *brunyolejar*— va traduir un vers famós de Safo d'aquesta manera: “¿Quina noia grollera et fetilla la pensa?”, cosa que va generar un munt d'exegesis. Carles Riba, que en sabia molt, no va poder evitar traduir un vers de l'*Odissea* d'aquesta faiso: “Ou-me, filla de Zeus que l'ègida porta, inlassada”. (Solució: “la gallina”). El llatinista Joaquim Balcells va traduir un vers, possiblement d'una sèrie parenta dels *Himnes homèrics* que després comentarem, amb aquestes paraules: “Seu al meu costat, Demèter, i toca'm la siringa”. (La solució sembla clara). Això ha passat a totes les èpoques i en totes les llengües. Racine té un vers—que feia petar de riure Flaubert— que diu: “De ton horrible aspect purge tous mes États”; i un traductor català del “Cant de Mignon”, de Goethe, va posar-hi un vers que diu: “un vent dolç del cel blau bufa” (*toma!*). Un tal Chamas, poeta francès, va compondre aquest alexandri: “C'est de là, par Allah!, qu'Abd'Allah s'en alla”. Per fi, l'inefable Fèlix Ros va escriure el vers que Francisco Rico considera el més dolent de tota la poesia espanyola. Davant les despulles de la seva dona va escriure: “Amortajado amor, amor tajado!”.

Com més difícil i remota és una llengua—i, doncs, menys referents posseeix en la parla i en la vida quotidiana d'un país i d'una llengua que de vegades se'n troben allunyats fins a vint-i-vuit segles—, més enrevessat és oferir una bona traducció, fidel al sentit original i en un registre passador, per molt culte que hagi de ser. L'hel·lenista Carles Miralles considera que això és el que Riba va aconseguir en les seves versions d'Èsquil. Però avui voldríem fer l'elogi d'una altra traducció—més ajornada pel que fa a la llengua, sens dubte, cosa del tot natural en la historiografia de les traduccions— que és la dels *Himnes homèrics* que ja hem dit: introducció, traducció catalana i notes de Maria Rosa Llabrés, Port de Pollensa, Edicions del Salobre, 2009.

Aquests himnes són, per

definició, tirallongues de versos en honor dels déus de Grècia—Dionís, Demèter, Apol·lo, Hermes, Afrodita, Àrtemis, Atena, Hefest, Posidó i Zeus, entre altres principals—, quasi tots de l'època arcaica, que van ser denominats “homèrics” pel sol fet que estaven escrits en la mateixa mesura hexamètrica que els versos dels dos poemes fundacionals del poeta anomenat “Homer”. Tenen molta grandesa, entre altres raons perquè defineixen encara més bé que la tradició èpica el caràcter entre diví i humà dels seus protagonistes. De Persèfone es diu, per exemple, que jugava “amb les filles de sina profunda, d'Ocèan [sobra la coma després de “profunda”, o hi falta després de “filles”] i collint

Homer, segons Philippe-Laurent Roland.

Vet aquí una bona versió de poesia molt arcaica

Van ser denominats “homèrics” pel sol fet que estaven escrits en la mateixa mesura que els del poeta “Homer”

flors: roses, safrà i formoses violes per un prat suau, i també iris, jacint i narcís que havia creat com a trampa ... la Terra, per voluntat de Zeus...”

Ens consten dues versions catalanes, anteriors, d'aquests himnes: la de Joan Maragall (1913)—que es va basar en una traducció en prosa que va fer-li Pere Bosch Gimpera, rector de la universitat de Barcelona quan els rectors eren tan cultes— i la de Manuel Balasch (1974). De les tres, essent bona la de Maragall, aquesta és la millor, encara que no sigui en vers. Per escriure, entendreu d'on surten moltes coses dels *Himnes* de Hölderlin, el benaurat.